

FORMAI PRITARTA

Tarpinstitucinės darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. birželio 11d. įsakymu Nr. 1K-219 „Dėl tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo“, 2022 m. balandžio 8 d. posėdžio protokolu Nr.4

PAVYZDINIS PATIKROS LAPAS DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS IR DE MINIMIS PAGALBOS BUVIMO AR NEBUVIMO

2024 04 03

(Data)

(Pildoma priemonės veiklos ar poveiklės vertinimui)

Priemonės veiklos ar poveiklės numeris	05-002-01-07-08
Priemonės veiklos ar poveiklės pavadinimas	„Kalbinių išteklių dirbtinio intelekto technologijų sprendimų poreikiams plėtra“
Už priemonę atsakinga ministerija (-os) (paramos/pagalbos teikėjas)	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija
Pagal priemonės veiklą ar poveiklę numatytos remti veiklos	Pagal Aprašą remiama veikla: kalbinių išteklių dirbtinio intelekto technologijų sprendimų poreikiams plėtra
Galimi pareiškėjai/partneriai pagal priemonę ar poveiklę	Galimi pareiškėjai - Mokslo ir studijų įstaigos. Galimi partneriai – Mokslo ir studijų įstaigos.

(Pildoma projekto vertinimui)

Projekto numeris	-
Projekto pavadinimas	-
Projekto vykdytojo/galutinio naudos gavėjo pavadinimas	-
Projekto partnerio (-ių) pavadinimas	-

I. Valstybės pagalbos požymių identifikavimas pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektą remtinose veiklose ¹			
1.	Ar finansavimą tiesiogiai ar netiesiogiai numatoma teikti ūkio subjektams (-ui) ūkinei veiklai vykdyti?	☐ Taip	☒ Ne (Patikros lapą pildant projektui, neigiamai atsakius, kiti patikros lapo klausimų atsakymai žymimi „nevertinama“)
Ūkio subjektai – įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai, konsorciumai ir pan.), įstaigos ar organizacijos, ar kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje. Lietuvos Respublikoje viešojo administravimo subjektai laikomi ūkio subjektais, jeigu jie vykdo ūkinę veiklą.			

¹ Vertinant valstybės pagalbos kriterijus vadovaujamas Europos Komisijos pranešimu dėl valstybės pagalbos sąvokos ir teismų praktika (angl. Commission Notice on the notion of State aid pursuant to Article 107(1) TFEU, jei taikoma.

Vertinant ar subjektas yra priskiriamas ūkio subjektui jo statusas neturi lemiamos reikšmės, taip pat ir ar subjektas yra įsteigtas pelnui siekti, esminis kriterijus ar vykdoma/numatoma vykdyti veikla yra priskiriama ūkinei veiklai. Subjektas, vykdamas tiek ekonominę, tiek neekonominę veiklą, turi būti laikomas ūkio subjektu tik ekonominės veiklos atžvilgiu.

Ūkinė veikla – visokia gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių (paslaugų) pirkimu ar pardavimu, išskyrus, kai fiziniai asmenys prekę (paslaugą) įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti.

Teikiant finansavimą infrastruktūros objektams/įrangai (ilgalaikiam turtui) įsigyti, ūkinė veikla turi būti vertinama 3 lygmenimis:

- Statytojo/savininko
- Valdytojo
- Galutinio naudotojo (galutinio naudos gavėjo – GNG)

Ūkine veikla nėra laikoma, kai valstybė veikia „vykdydama valdžios įgaliojimus“² arba kai valstybės sektoriaus subjektai veikia „kaip valdžios institucijos“³. Jeigu valstybės sektoriaus subjektas vykdo ūkinę veiklą, kuri gali būti atskirta nuo valdžios įgaliojimų vykdymo, tai subjektas, vykdydamas tą veiklą, veikia kaip ūkio subjektas. O jeigu tos ūkinės veiklos negalima atskirti nuo valdžios įgaliojimų vykdymo, visa to subjekto vykdoma veikla yra su tų valdžios įgaliojimų vykdymu susijusi veikla, todėl nepatenka į ūkio subjekto sąvokos taikymo sritį. Tokioms veikloms priskiriamų veiklų pavyzdžiai (šis sąrašas nėra baigtinis):

- a) kariuomenė arba policija;
- b) oro navigacijos sauga ir kontrolė;
- c) jūrų eismo kontrolė ir sauga;
- d) kovos su tarša priežiūra;
- e) laisvės atėmimo nuosprendžių organizavimas, finansavimas ir vykdymas;
- f) viešiesiems tikslams naudoti skirtų duomenų rinkimas remiantis teisės aktuose atitinkamiems ūkio subjektams nustatytu įpareigojimu atskleisti tokius duomenis.

Ūkine veikla gali būti nelaikoma dalis veiklų socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų sektoriuose, kaip apibūdinta Komisijos pranešime dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (2016/C 262/01). Taip pat ūkine veikla nėra laikoma viešos infrastruktūros objektų, neskirtų ūkinei veiklai vykdyti, statyba.

Pasirinkimo pagrindimas

Laikytina, kad pareiškėjų ir arba partnerių (mokslo ir studijų institucijos) vykdoma veikla projektų metu yra nekomercinio pobūdžio, kadangi bus veiklos rezultatai, t. y. lietuvių kalbos išteklių, vieša sklaida, o ne komercija. Taip pat, finansavimas yra skiriamas tik projektams, kurių metu bus sukurti lietuvių kalbos išteklių dirbtinio intelekto sprendimams, kurie visiems ūkio subjektams, veikiantiems rinkoje bus nemokamai prieinami elektroninėje erdvėje. Sukurtus lietuvių kalbos išteklius dirbtiniam intelektui visi suinteresuoti rinkoje veikiantys ūkio subjektai galės nemokamai naudoti, kuriant savo dirbtinio intelekto sprendimus.

2.	Ar finansavimas iš valstybės išteklių ūkio subjektams (-ui) suteiktas/suteikia išskirtinę ekonominę naudą, kurios jie/jis negautų rinkos sąlygomis?	☐ Taip	☐ Ne	☒ Nevertinama
-----------	--	-------------------------------	-----------------------------	---

²Plačiau su šia sąvoka galima susipažinti 1987 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo Komisija prieš Italiją, 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, 7 ir 8 punktuose, kuriuose nurodyta, kad įgyvendamos joms priskirtus įgaliojimus valstybės institucijos gali įgyvendinti tiek valstybinės valdžios funkcijas, tiek užsiimti ūkine-komercine veikla įgyvendindamos ūkio subjekto funkcijas.

³ Plačiau su šia sąvoka galima susipažinti 1988 m. gegužės 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo Bodson, 30/87, ECLI:EU:C:1988:225, 18 punkte.

Išskirtinė ekonominė nauda. Vertinama, ar finansavimas ūkio subjektui teikiamas palankesnėmis sąlygomis, nei jis galėtų gauti rinkoje. Teikiant finansavimą veiklai vykdyti, nauda turi būti vertinama tiek paramą gaunančios subjekto lygmeniu tiek galutinių naudos gavėjo lygmeniu. Jei finansavimas teikiamas infrastruktūros objektams ar įrangai (ilgalaikiam turtui) įsigyti, finansavimo nauda turi būti vertinama infrastruktūros statytojo/savininko, valdytojo ir galutinio naudos gavėjo lygmeniu. Pavyzdžiui, negrąžintina subsidija, lengvatinė paskola (su mažesnėmis nei rinkoje palūkanų normomis ar kitomis lengvatinėmis sąlygomis), suteikiama neapmokestinama garantija paskolai arba apmokestinama ne rinkos kaina. Išskirtinė nauda ūkio subjektui gali būti suteikta įvairiais būdais. Nėra skirtumo, kokiais būdais teikiama valstybės pagalba – svarbus jos poveikis.

Siekiant nustatyti, ar finansavimas suteikią išskirtinę ekonominę naudą, yra naudojamas privataus rinkos investuotojo principas. Jei įmonė negautų šių lėšų analogiškais sąlygomis privataus kapitalo rinkose, vadinasi, šių lėšų teikimas gali būti valstybės pagalba. Šiuo atveju būtina nustatyti, ar privatus investuotojas investuotų į šią įmonę tokiomis pat sąlygomis, vertindamas tik potencialią savo investicijų grąžą ir neatsižvelgdamas į regioninius ar socialinius veiksnius. Jei privatus investuotojas neinvestuotų į tokią įmonę, vadinasi, suteiktos lėšos gali būti valstybės pagalba.

Jei numatoma, kad finansavimas bus skiriamas ūkio subjekto sąnaudoms, atsiradusioms dėl viešųjų, arba visuotinės ekonominės svarbos, paslaugų įsipareigojimų⁴ valstybei (savivaldybei), padengti, išskirtinės ekonominės naudos buvimas vertinamas pagal *Altmark*⁵ kriterijus. Ūkio subjektui nėra suteikiama išskirtinė ekonominė nauda, jeigu:

- veikla atitinka visuotinės ekonominės svarbos paslaugų požymius⁶, jos užduotys ir įpareigojimai aiškiai apibrėžti;
- viešųjų paslaugos išlaidų kompensavimo kriterijai objektyvūs, skaidrūs ir nustatyti iš anksto;
- kompensacija neviršija grynujų paslaugos teikimo sąnaudų, įskaitant pagrįstą pelną (t. y. kompensuojama nepermokant); ir
- viešosios paslaugos įsigyjamoms ir kompensacija skiriama įgyvendinant viešojo pirkimo konkurso procedūrą arba, jei viešasis pirkimas nėra rengiamas, įmonės, kuriai patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, išlaidos kompensuojamos pagal įprastos gerai valdomos įmonės patiriamas išlaidas.

Pasirinkimo pagrindimas

3.	Ar finansavimą numatoma teikti/teikiamas tam tikroms pasirinktoms prekėms gaminti ar paslaugoms teikti, arba tam tikriems pasirinktiems ūkio subjektams (-ui), t. y. ar finansavimo priemonė yra selektyvus pobūdžio?	☐ Taip	☐ Ne	☒ Nevertinama
-----------	--	-------------------------------	-----------------------------	---

Pasirinktinis finansavimo priemonės taikymas (selektyvumas). Pasirinktinais taikomos finansavimo priemonės – tai priemonės, kurios yra skirtos atskiro regiono plėtrai (tame regione esantiems ūkio subjektams), atskiroms veiklos rūšims paremti (finansavimo/ galutiniai naudos gavėjai – atskiro sektoriaus ūkio subjektai) arba tam tikriems tikslams įgyvendinti (finansavimo / galutiniai naudos gavėjai gali būti mažos ar vidutinės įmonės, naujos įmonės, tam tikrus projektus įgyvendinantys ūkio subjektai ir pan.). Šis kriterijus tenkinamas, kai vertinant projekto įgyvendinimo planus, tam tikrų ūkio subjektų projekto įgyvendinimo planai įvertinami

⁴ Plačiau žiūrėti čia: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/public_services_en.html.

⁵ Plačiau galima susipažinti [Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2003 m. liepos 24 d. sprendime Altmark, C- 280/00, EU:C:2003:415.](#)

⁶ [Komisijos komunikatas dėl Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių taikymo kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą \(2012/C 8/02\).](#)

geriau ir dėl to gauna finansavimą (skirtingai nuo blogiau įvertintų), o institucijos, sprendamos dėl finansavimo skyrimo, naudojasi turima diskrecijos teise.				
Pasirinkimo pagrindimas				
4.	Ar finansavimas gali iškraipyti konkurenciją ir veikti prekybą tarp ES šalių?	☐ Taip	☐ Ne	☒ Nevertinama
Poveikis konkurencijai ir prekybai tarp ES šalių. Siekiant įvertinti, ar suteiktas finansavimas daro poveikį konkurencijai ir prekybai tarp ES šalių, būtina nustatyti finansavimo gavėjo (galutinio naudos gavėjo) teikiamų paslaugų ar gaminamų prekių rinką, žinoti, ar rinka yra liberalizuota ir joje vyksta konkurencija. Pats faktas, kad ūkio subjekto konkurencinė padėtis, palyginti su kitais konkuruojančiais ūkio subjektais, pagerėja jam gavus ekonominės naudos, kurios jis nebūtų gavęs įprastomis verslo sąlygomis, rodo, kad konkurencija gali būti iškreipta. Jei finansavimas yra teikiamas vietinio pobūdžio veiklai paremti (pavyzdžiui, kirpyklai, kurios klientai yra tik miestelio gyventojai), šis finansavimas paprastai neveikia prekybos tarp šalių. Tačiau būtina žinoti, kad finansavimas ūkio subjektui gali veikti prekybą tarp šalių ir tais atvejais, kai konkretus ūkio subjektas neeksploatuoja savo teikiamų paslaugų ar gaminamų prekių. Gali pakakti fakto, jog nagrinėjamomis paslaugomis ar prekėmis apskritai prekiaujama su ES šalimis.				
Pasirinkimo pagrindimas				
II. Išvados dėl valstybės pagalbos (ne)buvimo <i>Pažymimas vienas langelis. Pagrįstais atvejais, kai neįmanoma ar netikslinga rengti atskirų projektų finansavimo aprašų skirtingomis sąlygomis, gali būti pažymėtas ne vienas langelis. Tokiu atveju pastabose paaiškinama, kokioms sąlygoms esant ir (ar) kuriai daliai veiklų taikomi valstybės pagalbos / ne valstybės pagalbos reikalavimai.</i>				
☒ Pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektui nebus/nėra teikiama valstybės pagalba (žymima, jei į nors vieną I dalies klausimą atsakyta neigiamai). ☐ Pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektui bus/yra teikiama valstybės pagalba (žymima, jei į visus I dalies klausimus atsakyta teigiamai). ☐ Pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektą remtinės veiklos nebus laikomos valstybės pagalba, tačiau ja gali tapti (žymima, jei į nors vieną I dalies klausimą atsakyta neigiamai, tačiau pastabose nurodyta, kad tam tikrus aspektus reikia nuolat stebėti dėl rizikos finansavimui tapti valstybės/de minimis pagalba). Pagrindžiant pasirinkimą nurodomi tolimesni veiksmai ir numatomos rizikos valdymo priemonės.				
Pasirinkimo pagrindimas				
<i>Pagal finansuojamą veiklą „Kalbinių išteklių dirbtinio intelekto technologijų sprendimų poreikiams plėtra mokslo ir studijų institucijų institucijoms valstybės pagalba neteikiama, nes neatitinka visų SESV 107 str. 1 d. įtvirtintų kriterijų.</i>				

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
 Skaitmeninės darbotvarkės departamento
 Skaitmeninių iniciatyvų valdymo skyriaus vyr. specialistas
 Mantas Lukšys
 (vertintojo pareigos, vardas, pavardė)

(parašas)